

Zarządzenie nr⁴

Kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku

z dnia.....^{14.02.2024 r.}.....

**w sprawie wprowadzenia standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej
dla powiatu rybnickiego**

Na podstawie art. 3 ust. 2 pkt. 2 ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023, poz 1304,1606), art. 76 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 listopada 2011r. (Dz.U.2024 poz.177) § 9 pkt. 1 Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku przyjętego Uchwałą Nr 157/XIX/15 Zarządu Powiatu w Rybniku z dnia 26 listopada 2015 r.

zarządzam co następuje:

§ 1

Wprowadzam Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej dla powiatu rybnickiego stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia

KIEROWNNIK
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE
W RYBNIKU

mgr Ewa Skiba

Za zgodność pod względem
formalno - prawnym
RADCA PRAWNY
Ewa Steciwko-Staneczek

POWIATOWE CENTRUM POMOCY
RODZINIE W RYBNIKU

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA POWIATU RYBNICKIEGO

WERSJA ZUPEŁNA

RYBNIK, 2024

Spis treści

SPIS TREŚCI	1
WPROWADZENIE	2
Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej - wytyczne	4
PRZEMOC	7
Definicja przemocy	7
Formy przemocy	8
Skala przemocy wobec dzieci w świetle badań ogólnopolskich	9
UZASADNIENIE WPROWADZENIE STANDARDÓW	11
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA STANDARDÓW OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ	12
ZASOBY POWIATU RYBNICKIEGO UMOŻLIWIAJĄCE SPRAWOWANIE PIECZY ZASTĘPCZEJ	14
POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM	15
Obszary Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej	16
Objaśnienie terminów	17
Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci – zasady rozpoznawania i reagowania	18
Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego	19
Zasady ochrony wizerunku małoletniego	27
Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych	28
Monitoring stosowania Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej	28
Osoby wskazane do realizacji zapisów Polityki	29
Przepisy końcowe	30
Dane kontaktowe do miejsc i instytucji udzielających wsparcia w sytuacji krzywdzenia	30
ZAŁĄCZNIK NR 1	31
ZAŁĄCZNIK NR 2	34
ZAŁĄCZNIK NR 3	39
ZAŁĄCZNIK NR 4	40
ZAŁĄCZNIK NR 5	42
ZAŁĄCZNIK NR 6	43
ZAŁĄCZNIK NR 7	44

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Wprowadzenie

Konwencja o prawach dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku stanowi, że we wszystkich działaniach dotyczących dzieci, które są podejmowane przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, nadrzędną kwestię stanowi jak najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka. Każda instytucja zobowiązana jest do zapewnienia małoletniemu ochrony oraz opieki w takim stopniu, w jakim jest to niezbędne dla jego dobra, uwzględniając prawa i obowiązki rodziców, opiekunów prawnych lub innych osób prawnie za niego odpowiedzialnych.

Dotyczy to przestrzegania uniwersalnych norm znajdujących potwierdzenie w porządku moralnym oraz innych aktach prawa krajowego i międzynarodowego, do których należy prawo dziecka do pełnego i harmonijnego rozwoju swojej osobowości. Budowanie podmiotowości dziecka i ochrona jego praw są bez wątpienia ważnym zadaniem postawionym przed ustawodawcami, jak i organami władzy publicznej. W ciągu ostatnich lat nastąpiły pozytywne zmiany w polskim prawie dotyczące realizacji praw dziecka, które określone zostały w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji O Prawach Dziecka oraz innych aktach prawa międzynarodowego i krajowego. Jednocześnie, należy pamiętać, że przepisy te powinny być stale uzupełniane i rozbudowywane.

Złożony charakter potrzeb rozwojowych dziecka, a także istniejących wobec nich różnorodnych zagrożeń sprawia, że skuteczna realizacja praw dziecka przebiega nie tylko w wymiarze legislacyjnym, ale także w innych formach działań uzupełniających. Z tego względu **Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej** stanowią instrument wspomagający prawo, pozwalają na zapewnienie rzeczywistej i skutecznej realizacji ochrony praw dziecka.

Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej, zwane inaczej standardami ochrony dzieci to zbiór zasad stawiających ochronę dziecka w centrum działań i organizacji, pomagając tym samym tworzyć bezpieczne i wolne od przemocy, przyjazne środowisko we wszystkich podmiotach działających na rzecz dzieci. Standardy te uznaje się za kluczowy element funkcjonowania podmiotów działających na rzecz małoletnich, ponieważ dzięki nim organizacje troszczą się o dobro każdego dziecka, zabezpieczają personel oraz dbają o swoją reputację. Postulat standardów ochrony dzieci sformułowano na początku XXI wieku po ujawnieniu przypadków wykorzystywania seksualnego dzieci przez członków misji i organizacji udzielających wsparcia w ramach programów tzw. pomocy rozwojowej w Afryce. W odpowiedzi na ten problem, grupa organizacji koordynowana przez brytyjską fundację National Society for the Prevention of Cruelty to Children (NSPCC), stworzyła „Kodeks ochrony dzieci w organizacjach pozarządowych”, który został opublikowany w 2003 roku. Idea ta została przeniesiona do Polski przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw, nakłada na organizacje prowadzące działalność oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań przez dzieci jak również przedmioty świadczące usługi hotelarskie, turystyczne oraz prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego, obowiązek wprowadzenia standardów ochrony dzieci.

Do tej pory w Polsce nie funkcjonuje jednolity i spójny system ochrony dzieci przed krzywdzeniem. Przepisy prawa, instytucje i organizacje pozarządowe działają wedle własnych celów i realizują własne działania, które nie spletają się w jeden system profilaktyki, interwencji oraz edukacji na rzecz bezpiecznego dzieciństwa i ochrony dzieci przed doświadczeniem krzywdzenia.

Z tego względu konieczne jest wdrożenie standardów ochrony dzieci, po to, aby:

- Skutecznie przeciwdziałać krzywdzeniu dzieci i wzmacniać instytucje w dążeniu do zapewnienia małoletnim bezpieczeństwa.
- Zadbąć o to, aby nie narażać dzieci na ryzyko krzywdzenia.
- Wprowadzić procedury pozwalające odpowiednio wcześnie zareagować w przypadku obaw o dobro dziecka lub zapobiegać krzywdzeniu dzieci, zanim dojdzie do eskalacji przemocy wobec nich, niezależnie od źródła czy rodzaju przemocy.

Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej stanowią uzupełnienie m.in. standardów pobytu dzieci w pieczy zastępczej w zakresie opieki i wychowania, wśród których wyszczególnia się przede wszystkim prawo dziecka do wychowania w rodzinie i działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny, prawo do stabilnego środowiska wychowawczego oraz zaspokajania potrzeb rozwojowych, prawo do nauki i wypoczynku, prawo do pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia, prawo do życia bez przemocy, prawo do informacji i wyrażania opinii, a także prawo do poszanowania tożsamości kulturowej i religijnej.

Standardy i zalecenia nie stanowią prawa. Mają one charakter wytycznych i wskazówek dla osób oraz podmiotów pracujących z dziećmi, a ich priorytetowym zadaniem jest pomoc w lepszej ochronie przestrzegania praw dziecka.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej - wytyczne

Standardy ochrony dzieci opierają się na czterech, głównych zasadach, których przyjęcie sprawia, że dana organizacja jest bezpieczna dla dzieci – jej personel potrafi zidentyfikować sytuacje stwarzające ryzyko krzywdzenia dziecka oraz podjąć działania profilaktyczne oraz interwencyjne¹.

STANDARD I. POLITYKA

Ustanowienie i wprowadzenie w życie *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem*.

Standardy podstawowe:

- a. *Polityka* dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów, wolontariuszy na wszystkich szczeblach organizacji), a także opiekunów prawnych sprawujących pieczę zastępczą, tj. rodziców zastępczych oraz wszelkie osoby trzecie mające kontakt z małoletnimi na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i domach rodzin zastępczych.
- b. Kierownik PCPR zatwierdził *Politykę* i odpowiada za jej nadzorowanie. Za jej wdrażanie odpowiedzialni są pracownicy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
- c. Kierownik PCPR wyznaczył osobę odpowiedzialną za realizację, ewaluację i monitoring *Polityki*. Rola, zadania oraz kwalifikacje tej osoby są jasno określone.
- d. *Polityka ochrony dzieci* jasno i kompleksowo określa:
 - zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
 - sposób reagowania placówki na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji,
 - zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko i dziecko-dziecko,
 - zasady bezpiecznego korzystania z mediów elektronicznych,
 - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci,
 - *Polityka* jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, a także rodziców/opiekunów oraz dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

Realizacja tego standardu oznacza wdrożenie standardów ochrony dzieci poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie *Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem*. Dokument ten zawiera jasne wytyczne dotyczące tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne dzieciom oraz jakie kroki podjąć w przypadku zagrożenia ich bezpieczeństwa.

¹ Wytyczne Standardów zostały opracowane na podstawie materiałów opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

STANDARD II. PERSONEL

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci.

Standardy podstawowe:

- a. Jednostka uzyskała o każdym członków personelu, pracującego z dziećmi (w tym także opiekunów sprawujących pieczę zastępczą) dane z Rejestru Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym oraz informacje z Krajowego Rejestru Karnego i rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.
- b. Określone są zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi, wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z małoletnim.
- c. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku zapewnia swoim pracownikom edukację na temat ochrony dzieci przed krzywdzeniem i pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
 - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
 - odpowiedzialności prawnej pracowników placówki zobowiązanych do podejmowania interwencji,
 - procedury „Niebieskie Karty”.

Standardy uzupełniające:

- e. Personel jednostki pracujący z dziećmi i ich opiekunami jest przygotowany, by edukować:
 - dzieci na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
 - opiekunów dzieci na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystaniem.
- f. Personel dysponuje materiałami edukacyjnymi dla dzieci i rodziców oraz aktywnie je wykorzystuje.

Realizacja tego standardu oznacza, że poprzez wprowadzenie w placówce PCPR oraz domach rodzin zastępczych zasad bezpiecznej rekrutacji oraz bezpiecznych relacji personelu z dzieckiem podjęto odpowiednie kroki, aby minimalizować ryzyko krzywdzenia dziecka, wynikające z okoliczności sprzyjającym potencjalnym sprawcom: słabej kontroli, dostępności i możliwości. Przyjęcie tego standardu wskazuje również, że kadra pracująca z dziećmi lub działająca na ich rzecz ma dostęp do szkoleń, które są pomocne w zdobyciu kompetencji niezbędnych do zapewnienia dzieciom ochrony i przeciwdziałania zagrożeniom.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

STANDARD III. PROCEDURY

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dziecka.

Standardy podstawowe:

- a. Jednostka wypracowała procedury określające krok po kroku, jakie działanie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
- b. Jednostka dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia) oraz zapewnia do nich dostęp wszystkim pracownikom.
- c. Na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Realizacja tego standardu oznacza opracowanie procedury opisującej krok po kroku, jak i komu zgłaszać podejrzenie krzywdzenia dziecka oraz w jaki sposób podejmowana jest decyzja o interwencji w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich.

Standard IV. MONITORING

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony dzieci.

Standardy podstawowe:

- a. Przyjęta *Polityka* ochrony dzieci jest weryfikowana – przynajmniej raz na dwa lata, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia dla bezpieczeństwa dzieci (dotyczy personelu i opiekunów faktycznie wychowujących dzieci – załącznik nr 6).

Przemoc

Definicja przemocy

Przemoc domowa jest jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania wielu działań przeciwdziałających temu zjawisku. W świetle ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.), przemoc domowa to *jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na:*

niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia

naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej lub wolności, w tym seksualnej

szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące cierpienie lub krzywdę

ograniczenie lub pozbawienie dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej

naruszenie prywatności lub wzbudzenie poczucia zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej

Źródło: Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej

W odniesieniu do zachowań przemocowych w środowisku rodzinnym zwraca się uwagę na cztery cechy charakterystyczne, które są ze sobą ściśle powiązane, występują jednocześnie i stanowią istotę problemu.

1. **Intencjonalność** – ma charakter świadomego i zamierzonego działania;
2. **Nierównowaga sił** – przewaga jednej ze stron, np. fizyczna, psychiczna czy ekonomiczna;
3. **Naruszanie praw i dóbr osobistych** – osoba stosująca przemoc narusza podstawowe prawa osób doznających przemocy, np. nietykalności cielesnej, godności, szacunku itp.;
4. **Powodowanie cierpienia i bólu** – osoba stosująca przemoc naraża zdrowie i życie osoby doznającej przemocy na poważne szkody.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający 3 fazy zachowań związanych z doświadczaniem przemocy w związku.

1. **Faza narastającego napięcia** – wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.
2. **Faza ostrej przemocy** – wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.
3. **Faza miodowego miesiąca** – okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

Formy przemocy

Wyróżnić można następujące formy przemocy:

1. **Fizyczną** – jest to naruszenie nietykalności fizycznej, celowe uszkodzenie ciała, zadanie bólu bądź groźba uszkodzenia ciała. Jej skutki mogą być różne, np. złamania, siniaki, poparzenia itp. Powodowana jest poprzez, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, użycie broni.
2. **Psychiczną** – oznacza powtarzające się poniżanie i ośmieszanie, manipulowanie dla własnych celów, wciąganie w konflikty, brak właściwego wsparcia, np. wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę zainteresowania, uczuć czy szacunku, odrzucenie, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, czyli kontrolowanie i zakazywanie bądź ograniczanie kontaktów z innymi ludźmi, domaganie się posłuszeństwa, stosowanie gróźb, degradacja werbalna (wyzywanie, upokarzanie, zawstydzanie).
3. **Seksualną** – jako przykłady tego rodzaju przemocy wymienia się: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie stosunku z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

4. **Ekonomiczną** – opisywana jest zazwyczaj jako używanie pieniędzy lub innych wartości materialnych do zaspokojenia potrzeb władzy i kontroli przez osobę stosującą przemoc. Podporządkowanie materialne partnerki/partnera bądź innych osób sprawia, iż czują się one uzależnione od dochodów bądź majątku osoby stosującej przemoc albo stają się odpowiedzialne za utrzymanie rodziny. Pieniądze czy wartości materialne są używane zatem jako instrument, narzędzie do budowania jawnej lub ukrytej dominującej pozycji w rodzinie i stają się swojego rodzaju kartą przetargową.
5. **Zaniedbanie** – nazywane jest ukrytą formą przemocy. Zaniedbywaniem jest niezaspokajanie podstawowych potrzeb biologicznych i psychicznych przede wszystkim dzieci. Może ono się zacząć już w okresie życia płodowego, kiedy matka prowadzi niehigieniczny tryb życia. Zaniedbywanie ma także miejsce wówczas, gdy dziecko ma zaspokojone potrzeby o charakterze biologicznym, ale nie ma zagwarantowanej prawidłowej stymulacji poznawczej. Skrajnym przypadkiem zaniedbania jest wzrastające w ostatnich latach porzucenie dziecka z narażeniem go na utratę zdrowia, a nawet życia². Omawiana forma przemocy dotyczy także relatywnie często seniorów.
6. **Cyberprzemoc** – przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu bądź komputera. Bywa określana także jako cyberbullying, nękanie, dręczenie, prześladowanie w Internecie. Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Zjawisko elektronicznej agresji może przybierać różne formy: od wysłania obraźliwego SMS-a czy e-maila do drugiej osoby, aż po założenie komek fałszywego konta na portalu społecznościowym³.

Skala przemocy wobec dzieci w świetle badań ogólnopolskich

Realizowane na przestrzeni lat badania i prowadzone statystyki pokazują, że problem przemocy domowej dotyka rocznie dziesiątki tysięcy osób. Jak wynika z danych statystycznych odnoszących się do przemocy domowej gromadzonych przez Policję, w 2022 roku ogólna liczba osób doznających przemocy w Polsce kształtowała się na poziomie 71 631, w tym 73% stanowiły kobiety (51 935 osób), 15% - małeletni (10 982 osoby), z kolei 12% - mężczyźni (8 714 osób). W 2022 roku zanotowano 62 244 osoby stosujące przemoc, z czego zdecydowaną większość stanowili mężczyźni, tj. 55 426 osób (89%). W porównaniu do 2021 roku liczba osób doznających przemocy zmniejszyła się o 5,5% (4 130 osób), z kolei liczba osób stosujących przemoc spadła do 4,0% (2 602 osoby).

² J. Helios, W. Jedlecka, Współczesne oblicza przemocy. Zagadnienia wybrane, Uniwersytet Wrocławski, Wrocław 2017.

³ Cyberprzemoc. Włącz blokadę na nękanie. Poradnik dla rodziców. NASK Akademia, Warszawa 2020.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Według „Ogólnopolskiej diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci” przeprowadzonej w 2021 roku na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej najpowszechniejszą formą przemocy domowej wobec dzieci w opinii badanych Polaków była przemoc psychiczna, a w następnej kolejności wybrane zostały: zaniedbanie i przemoc fizyczna. Odsetek 19% dzieci w Polsce doznał przemocy fizycznej, z kolei nieznacznie mniej – przemocy psychicznej (18%), z kolei 9% wskazało na przemoc ekonomiczną, a 8% na seksualną. Ponadto 54% mężczyzn i 45% kobiet przyznało się do użycia przemocy wobec dziecka w formie tzw. „dania klapsa”. Większość badanych, którzy byli świadkami przemocy zadeklarowało, że podjęło w związku z tym faktem działania (61%), wśród których najczęściej podano rozmowę, uświadomienie problemu (26%), zgłoszenie na Policję (20%) oraz pomoc społeczną (18%). Co ważne, przeważająca większość Polaków wykazała świadomość, że dziecko, które widzi przemoc między swoimi rodzicami również jest osobą doznającą przemocy (81%).

Warte uwagi są również badania z 2022 roku przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, na temat skali zjawiska przemocy domowej wśród grup społecznych, które w szczególny sposób są narażona na doznawanie przemocy, a mianowicie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Według tych badań zdecydowana większość osób z niepełnosprawnościami, doznawało przemocy psychicznej (78,1%), natomiast 57,8% wskazało na przemoc fizyczną. Wśród seniorów rozkład procentowy odpowiedzi przedstawia się następująco: przemocy psychicznej doznawało 87,3% badanych, z kolei przemocy fizycznej i ekonomicznej po 43,1% respondentów⁴.

Również w 2023 roku przemoc wobec dzieci stanowiła poważne wyzwanie społeczne, pociągające za sobą szereg negatywnych konsekwencji dla rozwoju fizycznego, emocjonalnego i społecznego dzieci. Analiza statystyk opracowanych przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, rzuca światło na skalę problemu oraz konieczność podjęcia działań w celu zapewnienia dzieciom bezpiecznego środowiska do rozwoju. Z odpowiedzi udzielanych przez respondentów w wieku 11-17 lat wynika, że zdecydowana większość z nich (79%) choć raz doświadczyła w swoim życiu przemocy lub zaniedbania. Ponadto co czwarty ankietowany (27%) został pokrzywdzony w swoim życiu więcej niż dwiema różnymi kategoriami przemocy lub zaniedbania⁵.

Ponadto z Raportu podsumowującego działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” wynika, iż w 2023 roku przemoc stanowiła główny temat przeprowadzonych konsultacji. Najwięcej rozmów dyżurujący przeprowadzili z osobami doznającymi przemocy (44%), niemniej jednak odebrali również 25% połączeń od świadków przemocy. Telefony od osób stosujących przemoc zdarzały się sporadycznie (około 1% wszystkich rozmów). Należy zwrócić uwagę na fakt, że osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju.

⁴ Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. 2023 poz. 1232), s. 507

⁵ Diagnoza przemocy wobec dzieci w Polsce 2023, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, Warszawa 2023

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Przemoc psychiczna towarzyszy w zasadzie każdej z pozostałych form – zgłaszało ją 8 756 osób (w tym 163 dzieci), z kolei przemoc fizyczną zgłaszało 4 551 dzwoniących (w tym 98 dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej (14%) oraz seksualnej (4,5%).

Uzasadnienie wprowadzenie standardów

Zgodnie z treścią ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. poz. 1606), wprowadzono m.in. zmiany w ustawie z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, zobowiązując Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku do opracowania i wdrożenia **Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej**.

Zgodnie z art. 22b ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1606) w standardach, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju placówki lub działalności, określa się w szczególności:

- zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim, a pracownikami jednostki w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich,
- zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego,
- procedury i osoby odpowiedzialne za składania zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamiania sądu opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”,
- zasady przeglądu i aktualizacji standardów,
- zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu jednostki do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności,
- zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania,
- osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielaniu mu wsparcia,
- sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

W standardach należy określić także:

- wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone,
- zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet,
- procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie,
- zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.

Redakcja niniejszego dokumentu będącego zbiorem standardów i zaleceń w zakresie ochrony praw dziecka pozwalają Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku tworzyć bezpieczne i przyjazne środowisko dla wszystkich małoletnich będących pod jego opieką. Opracowane zasady obejmują standardy bezpieczeństwa małoletnich podczas realizowanych przez jednostkę działań profilaktycznych, psychoedukacyjnych, opiekuńczych oraz wspierających rozwój małoletnich wychowanków pieczy zastępczej, podczas odbywanych wizyt w środowisku rodzin zastępczych i w miejscach ich zamieszkania, gdzie pracownicy spotykają się małoletnimi, a także na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku. Jasne wytyczne w przejrzysty sposób regulują pracę personelu, wspierają uważność na dobrostan dziecka, a także wpływają na zmniejszenie krzywdzenia małoletnich.

Podstawy prawne opracowania Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej

Poniżej wymieniono podstawowe akty prawne, które uwzględniają temat przeciwdziałania przemocy wobec dzieci i regulują postępowanie różnych podmiotów w stosunku do małoletnich doświadczających przemocy. Stanowią one również fundament prawny dla zapisów **Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej** realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.

Standardy zostały opracowane w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy wobec dzieci:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.;
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.;
- ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw;
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej;

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

- ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniu przestępczością seksualną;
- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego;
- ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny;
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego;
- Ustawa dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy;
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Zasoby powiatu rybnickiego umożliwiające sprawowanie pieczy zastępczej

Instytucją koordynującą i organizującą obowiązki związane z funkcjonowaniem systemu pieczy zastępczej na terenie powiatu rybnickiego jest **Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku**. Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wyżej wymieniona jednostka została wyznaczona na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W strukturach PCPR w Rybniku działalność prowadzi **Punkt Interwencji Kryzysowej**, którego podstawowym celem działalności jest udzielanie doraźnej, krótkoterminowej pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej, a także tym osobom, które znajdują się w innej sytuacji kryzysowej w celu zapobiegania powstawaniu lub pogłębianiu dysfunkcji tychże osób, rodzin lub społeczności lokalnej.

Niezwykle istotną rolę pełni także **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rybniku**, która zajmuje się m.in. diagnozą i terapią adresowaną do wychowanków pieczy zastępczej oraz ich rodzin.

Dziecko przebywające w pieczy zastępczej otrzymuje także wsparcie ze strony **Sądu Rejonowego I Służby Kuratorskiej**, która zapewnia nadzór nad warunkami bytu i wychowania nad nieletnimi, a także wydaje postanowienia o zabezpieczeniu dziecka w pieczy zastępczej.

Ponadto na terenie powiatu rybnickiego niezwykle istotne wsparcie zapewniają **niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej** oraz **ośrodek adopcyjny**, zajmujący się umieszczaniem dzieci w rodzinach adopcyjnych oraz prowadzeniem szkoleń dla kandydatów na rodziców adopcyjnych.

W ramach realizacji lokalnej koncepcji pieczy zastępczej w powiecie rybnickim zostało także utworzone **mieszkanie treningowe**, przeznaczone do czasowego pobytu osób pełnoletnich opuszczających rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

A photograph of children playing in a park. In the foreground, a group of children is seen from behind, holding a string of colorful balloons (red, yellow, green, blue, purple, pink). They are walking on a grassy field. In the background, there are trees and a fence. The image is overlaid with a large blue arrow pointing to the right, which contains the title text.

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Preambuła

Naczelną zasadną wszystkich działań podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Każdy pracownik traktuje małoletniego podmiotowo, z szacunkiem i uwzględnieniem jego potrzeb. Niedopuszczalne jest stosowanie przez kogokolwiek wobec małoletniego przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów i regulaminów wewnętrznych oraz w zakresie swoich kompetencji.

Obszary Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej

§ 1

Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej tworzą bezpieczne i przyjazne środowisko w PCPR. Obejmują one cztery obszary:

- 1) Standardy Ochrony Małoletnich, które określają:
 - a) zasady bezpiecznej rekrutacji personelu,
 - b) zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko,
 - c) zasady reagowania w placówce na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia,
 - d) zasady ochrony wizerunku dziecka i danych osobowych dzieci,
- 2) personel – obszar, który określa:
 - a) zasady rekrutacji personelu pracującego z dziećmi w PCPR, w tym obowiązek uzyskiwania danych z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym o każdym członku personelu oraz, gdy jest to dozwolone przepisami obowiązującego prawa, informacji z Krajowego Rejestru Karnego, a kiedy prawo na to nie zezwala, uzyskiwania oświadczenia personelu dotyczącego niekaralności lub braku toczących się postępowań karnych lub dyscyplinarnych za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego,
 - b) zasady bezpiecznych relacji personelu jednostki z małoletnimi, wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dzieckiem,
 - c) zasady zapewniania pracownikom podstawowej wiedzy na temat ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz udzielania pomocy dzieciom w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
 - rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci,
 - procedur interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia,
 - odpowiedzialności prawnej pracowników zobowiązanych do podejmowania interwencji,

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

- d) zasady przygotowania personelu (pracującego z dziećmi, opiekunami sprawującymi pieczę zastępczą, opiekunami prawnymi, rodzicami biologicznymi) do edukowania:
 - dzieci na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
 - rodziców/opiekunów prawnych dzieci na temat wychowania dzieci bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem,
 - e) zasady dysponowania materiałami edukacyjnymi dla dzieci i dla rodziców oraz aktywnego ich wykorzystania,
- 3) procedury – obszar określający działania, jakie należy podjąć w sytuacji krzywdzenia dziecka lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu jednostki, rodziny biologicznej, rówieśników i osób obcych:
- a) zasady dysponowania przez jednostkę danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia dzieci (policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, ośrodek pomocy społecznej, placówki ochrony zdrowia), oraz zapewnienia do nich dostępu wszystkim pracownikom,
 - b) zasady eksponowania informacji dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży,
- 4) monitoring – obszar, który określa:
- a) zasady weryfikacji przyjętych Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej.

Objaśnienie terminów

§ 2

1. **PCPR** tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku, jednostka organizacyjna powiatu rybnickiego, pełniąca funkcję organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Realizator działań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz interwencji kryzysowej w powiecie rybnickim.
2. **Personelem** lub **członkiem personelu** jest osoba zatrudniona w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, w tym pracownicy poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki, realizatorzy programów i projektów z udziałem małoletnich, a także wolontariusze, praktykanci oraz stażyści.
3. **Dyrekcję jednostki** stanowi podmiot, który zgodnie z obowiązującym prawem i/lub wewnętrznymi dokumentami jest uprawniony do podejmowania decyzji o działaniach placówki.
4. **Małoletnim, dzieckiem, wychowankiem** jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia, przebywająca w rodzinnej pieczy zastępczej, koordynowanej przez Powiatowe Centrum

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Pomocy Rodzinie, dziecko będące podmiotem spotkań nadzorowanych, dzieci i młodzież objęte opieką psychologiczno-pedagogiczną przez PCPR w Rybniku, małoletni przebywający interwencyjnie w mieszkaniach prowadzonych przez jednostkę, a także odbiorcy działań interwencyjnych, profilaktycznych, psychoedukacyjnych, opiekuńczych oraz wspierających rozwój dzieci i młodzieży realizowanych przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.

5. **Opiekunem prawnym** dziecka jest osoba uprawniona do reprezentowania interesów dziecka – rodzic biologiczny, opiekun sprawujący pieczę zastępczą, opiekun prawny, faktyczny/tymczasowy, kurator.
6. Przez **krzywdzenie dziecka** należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym członka personelu placówki lub zagrożenie dobra dziecka.
7. **Koordinator ds. Standardów Ochrony Dzieci** to osoba wyznaczona przez Kierownika PCPR, która w pierwszej kolejności powinna zostać poinformowana o fakcie krzywdzenia małoletniego oraz która koordynuje proces przeprowadzenia interwencji. Koordynator zajmuje się realizacją, ewaluacją oraz monitoringiem standardów.
8. **Dane osobowe dziecka** to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci – zasady rozpoznawania i reagowania

§ 3

1. Rekrutacja pracowników placówki odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.
2. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i relacji między małoletnimi.
3. Personel posiadają wiedzę na temat **czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia** dzieci i zwracają na nieuwagę w ramach wykonywanych obowiązków.

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu stanowią **Załącznik nr 1** do niniejszej *Polityki*.

Zasady bezpiecznych relacji personel - dziecko stanowią **Załącznik nr 2** do niniejszej *Polityki*.

Wśród **czynników ryzyka i symptomów krzywdzenia dzieci** znajdują się m.in.:

- Specyfika sytuacji rodzinnej małoletniego – np. objęcie rodziny biologicznej lub opiekunów prawnych procedurą „Niebieskiej Karty”.
- Małoletni odmawia spotkania z rodziną biologiczną.
- Małoletni przejawia lęk w kontakcie z osobą dorosłą, rówieśnikami, konkretnym pracownikiem placówki.
- Małoletni skarży się na powtarzające się dolegliwości somatyczne, np. bóle brzucha, bóle głowy, mdłości itp.
- Małoletni posiada widoczne obrażenia ciała, a podawane przez niego wyjaśnienia dotyczące ich wydają się niewiarygodne lub niespójne.
- Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania u dziecka, tj. małoletni zachowuje się w nietypowy dla siebie sposób: przyjmuje bierną, wycofaną postawę, ma wyraźnie obniżony poziom nastroju, jest przestraszony lub zachowuje się w sposób agresywny, buntowniczy, samookalecza się, stanowi zagrożenie dla siebie i innych.
- Małoletni ucieka w świat wirtualny.
- Zaobserwowano sięganie po środki psychoaktywne.
- Małoletni jest pobudzony seksualnie, niestosownie do sytuacji i wieku.
- Pogorszenie wyników w nauce, nagła niechęć do uczestniczenia w zajęciach lekcyjnych.
- Małoletni mówi o przemocy.

4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka poprzez obserwację, wizyty w środowisku rodzin zastępczych, rozmowy z małoletnimi i opiekunami, prowadzone diagnozy oraz współpracę ze środowiskiem lokalnym.

Procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

§4

1. Zagrożenie bezpieczeństwa małoletnich może przybierać różnorodne formy, z wykorzystaniem różnych sposobów kontaktu i komunikowania.
2. Na potrzeby niniejszego dokumentu przyjęto następującą kwalifikację zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich:
 - a) popełniono przestępstwo na szkodę małoletniego (np. znęcanie się, wykorzystanie seksualne),
 - b) doszło do innej formy krzywdzenia, niebędącej przestępstwem (np. poniżanie, kary fizyczne),
 - c) doszło do zaniedbania potrzeb życiowych dziecka.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

3. W opracowaniu niniejszych standardów wyróżniono procedury interwencji w przypadku podejrzenia działania na szkodę dziecka przez:
 - a) osoby dorosłe (personel, inne osoby trzecie, rodziców biologicznych/rodziców zastępczych),
 - b) innego małoletniego.

Rozpoznanie przemocy wobec małoletniego odbywa się poprzez:

- Ujawnienie przez pokrzywdzonego przemocy,
- Informacje od osoby będącej bezpośrednim świadkiem przemocy,
- Analizę objawów krzywdzenia występujących u pokrzywdzonego,
- Ocenę stopnia ryzyka wystąpienia przemocy wobec małoletniego.

W każdym przypadku informacje o przemocy wobec małoletniego wskazywane jako fakty, a nie domniemania, należy potraktować z pełną odpowiedzialnością i zareagować z obowiązującymi wytycznymi wskazanymi w niniejszej procedurze. Analogicznie w przypadku ujawnienia przemocy przez małoletniego, pracownik zobowiązany jest do bezzwłocznego zareagowania na otrzymany sygnał.

§5

1. W przypadku podjęcia przez pracownika jednostki uzasadnionego podejrzenia, że małoletni mógłby być lub jest krzywdzony lub otrzymania zgłoszenia takiej okoliczności przez dziecko lub świadka przemocy, pracownik niezwłocznie interweniuje i zatrzymuje krzywdzenie, a także sporządza **notatkę służbową**, którą przekazuje Koordynatorowi i/lub kierownikowi PCPR.

Notatka służbowa powinna zawierać najistotniejsze informacje dotyczące wyglądu, stanu fizycznego i psychicznego małoletniego, dolegliwości i zachowania małoletniego, cytaty jego wypowiedzi oraz podjęte działania. Notatka może mieć tradycyjną formę pisemną lub mailową.

2. Osoba będąca świadkiem stosowania przemocy wobec małoletniego, ma obowiązek zgłosić ten fakt Koordynatorowi ds. Standardów ochrony dzieci przekazując mu swoją notatkę.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

3. Interwencja jest prowadzona przez **Koordynatora ds. Standardów ochrony małoletnich**⁶ – imię, nazwisko, nr telefonu oraz adres mailowy Koordynatora są przekazane do wiadomości personelu, małoletnich oraz opiekunów prawnych. Koordynatorami ds. ochrony małoletnich są koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej.
4. Pracownik zgłasza krzywdzenie małoletniego kierownikowi PCPR i/lub Koordynatorowi ds. Standardów ochrony małoletnich. Jeżeli zgłoszenie krzywdzenia pochodzi ze strony któregokolwiek pracownika wyznaczonego do prowadzenia interwencji, wówczas jest ona prowadzona przez kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.
5. Małoletni powinien zostać niezwłocznie otoczony opieką i wsparciem psychologa i innych specjalistów według potrzeb. W przypadku małoletniego niekomunikującego się werbalnie, osoba prowadząca interwencję powiadamia specjalistę, stosującego np. komunikację alternatywną lub innych specjalistów pracujących z dzieckiem.
6. Z małoletnim należy przeprowadzić rozmowę mającą na celu ustalenie podstawowych faktów (tj. miejsce zdarzenia, opis zdarzenia, świadkowie, częstotliwość, wskazanie osoby/osób krzywdzących) oraz udzielenie wsparcia emocjonalnego. Rozmowa powinna odbyć się w miejscu zapewniającym małoletniemu poczucie bezpieczeństwa oraz prywatności.
7. Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich zawiadamia opiekuna prawnego o incydencie, informuje o stanie małoletniego, np. konieczności interwencji medycznej (badania lekarskiego) oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego.
8. Jeżeli istnieje konieczność, dyrekcja PCPR informuje o zaistniałym wydarzeniu, w wyniku którego doszło do krzywdzenia małoletniego odpowiednią instytucję – prokuraturę/policję, sąd rejonowy lub najbliższy ośrodek pomocy społecznej. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach wskazanych instytucji.
9. Z przebiegu każdej interwencji Koordynator sporządza **kartę interwencji**. Kartę załącza się do rejestru interwencji prowadzonych przez PCPR oraz dokumentacji małoletniego.

Wzór karty interwencji stanowi
[Załącznik nr 3](#) do niniejszej *Polityki*.

⁶ dalej: Koordynator

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

§ 6

W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, pracownik, który posiada informacje nt. krzywdzenia małoletniego, niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 997, a następnie informuje Koordynatora, kierownika PCPR, rodzica zastępczego, jeżeli jest to uzasadnione, rodziców biologicznych oraz uzupełnia protokół interwencji.

§ 7

1. W przypadku ustalenia, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec osoby stosującej przemoc i izolowania od niej dziecka oraz że nie zachodzi zagrożenie zdrowia lub życia małoletniego, Koordynator, w porozumieniu z kierownikiem, organizuje spotkanie z rodzicem zastępczym małoletniego w obecności psychologa i pracownika, który zgłosił incydent. Podczas spotkania zostają określone wstępne sposoby wsparcia i reagowania z uwagi na sytuację małoletniego. Ze spotkania należy sporządzić **protokół**.
2. Na każdym etapie sprawy, jeżeli uzasadnia to interes małoletniego i jego dobro, w szczególności w złożonych przypadkach, dotyczących podejrzenia wykorzystywania seksualnego dziecka lub podejrzenia znęcania fizycznego i/lub psychicznego nad dzieckiem, dyrekcja ma obowiązek powołania **zespołu interwencyjnego**.

W skład **zespołu interwencyjnego** mogą wejść w szczególności: Koordynator ds. Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej, opiekun sprawujący pieczę zastępczą, pedagog, psycholog, kierownik oraz każdy członek personelu mający wiedzę na temat sytuacji, w jakiej znajduje się dziecko.

3. Zadaniem zespołu jest wstępne zdiagnozowanie sytuacji małoletniego doświadczającego przemocy, w szczególności tzw. czynników ryzyka oraz danych świadczących o wystąpieniu przemocy lub wykluczające ją. Zespół ten na podstawie szczegółowego opisu sytuacji oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu informacji, sporządza **plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia**.

Struktura dokumentu **Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia**:

- a. imię i nazwisko małoletniego;
- b. imiona i nazwiska osób biorących udział w opracowaniu planu;
- c. diagnoza sytuacji małoletniego po ujawnieniu krzywdy, tj. charakterystyka doznanej krzywdy, analiza dostępnej dokumentacji (np. wyniki obserwacji małoletniego), ustalenie indywidualnych potrzeb małoletniego doznającego i/lub stosującego przemoc w obszarze zdrowia fizycznego, psychicznego, funkcjonowania emocjonalno-społecznego i prawnego;
- d. zakres podjęcia przez PCPR działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym wystąpienia z ewentualnym zgłoszeniem istnienia uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniego podmiotu;
- e. wskazanie rodzajów wsparcia, jakie PCPR może zaoferować i udzielić dziecku;
- f. ewentualne skierowanie małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba;
- g. ocena efektywności wsparcia udzielonego małoletniemu.

4. W przypadku gdy fakt podejrzenia krzywdzenia małoletniego został zgłoszony przez rodzica zastępczego lub biologicznego powołanie zespołu interwencyjnego jest obligatoryjne. Podczas spotkania zespół przedstawia plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia, z zaleceniem współpracy przy jego realizacji. Ze spotkania należy sporządzić **protokół**.
5. Jeżeli w przypadku małoletniego, którego rodzice zastępczy lub biologiczni odmawiają współpracy lub podjęcia działań proponowanych przez PCPR, mimo trudnej sytuacji małoletniego, Koordynator lub kierownik składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do policji, prokuratury lub wnioski o wgląd w sytuację dziecka do sądu rodzinnego, nawiązuje współpracę z pomocą społeczną oraz obejmuje małoletniego pomocą psychologiczną.
6. W przypadku zgłoszenia podejrzenia o krzywdzie dziecka przez rodzica zastępczego lub biologicznego, które nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować zgłaszającego na piśmie.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

7. Wszyscy pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając przekazywanie informacji uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

§ 8

Krzywdzenie przez osobę dorosłą

1. W przypadku podjęcia przez pracownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku uzasadnionego podejrzenia, że małoletni mógłby być lub jest krzywdzony lub otrzymania zgłoszenia takiej informacji i przekazaniu jej dyrekcji i/lub Koordynatorowi ds. Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej, dyrekcja lub osoba ta przeprowadzają rozmowę z małoletnim i innymi osobami mającymi lub mogącymi posiadać wiedzę o zdarzeniu. Ma to na celu ustalenie przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka. Ustalenia te są spisywane w karcie interwencji.
2. Dyrekcja i/lub Koordynator informuje o zdarzeniu i potrzebie lub możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia rodzica zastępczego oraz, jeżeli jest to uzasadnione, rodzica biologicznego.
3. W przypadku, gdy wobec małoletniego popełniono przestępstwo, dyrekcja i/lub Koordynator sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
4. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że członek rodziny biologicznej, z którym małoletni miał kontakt przebywając w pieczy zastępczej lub opiekun pełniący pieczę zastępczą małoletniego dopuścił się stosowania przemocy wobec niego, dyrekcja i/lub Koordynator podejmuje działania mające na celu wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” – informując o tej konieczności odpowiedni Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Należy poinformować prawnych opiekunów dziecka o tym, iż dyrekcja lub Koordynator w związku z istnieniem uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa podjęła decyzję o założeniu stosownego zawiadomienia odpowiednim władzom lub na wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach wymienionych wcześniej instytucji.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

6. W przypadku, gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez członka personelu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku lub osób trzecich, realizujących np. zajęcia specjalistyczne na terenie jednostki, wówczas osoba ta zostanie natychmiastowo odsunięta od wszelkich form kontaktu z małoletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
7. W sytuacji, w której członek personelu PCPR dopuścił się wobec małoletniego innej formy krzywdzenia, niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę, dyrekcja bada wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności przeprowadza rozmowę z osobą podejrzaną o krzywdzenie, małoletnim oraz innymi świadkami zdarzenia. W sytuacji, gdy naruszenie dobra małoletniego jest znaczne, w szczególności, gdy doszło do naruszenia godności dziecka, dyrekcja PCPR podejmuje decyzję o zasadności wezwania policji, a także rozważa podjęcie dodatkowych kroków prawnych wynikających z Kodeksu pracy i/lub pozostałych przepisów prawa, związanych m.in. z rozwiązaniem stosunku prawnego z pracownikiem, który dopuścił się krzywdzenia.

§ 9

Krzywdzenie wśród wychowanków pieczy zastępczej

1. Małoletni przebywający na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku oraz w rodzinach zastępczych, koordynowanych przez PCPR, znają i przestrzegają zasady bezpiecznych relacji między sobą.
2. W przypadku występowania lub podejrzenia występowania krzywdzenia małoletniego przez inne dziecko, opiekun pełniący pieczę zastępczą i/lub pracownik PCPR, powinien przekazać informacje o nim do osób wskazanych do prowadzenia interwencji. Osoba prowadząca interwencję powinna przeprowadzić rozmowę z dzieckiem poddanym krzywdzeniu i jego opiekunem sprawującym nad nim pieczę zastępczą, a także oddzielnie z dzieckiem podejrzanym o krzywdzenie i jego opiekunem. W trakcie rozmów należy dążyć do ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane w kartach interwencji, które są tworzone oddzielnie dla małoletniego krzywdzonego i krzywdzącego.
3. Wspólnie z opiekunem sprawującym pieczę zastępczą nad dzieckiem krzywdzącym należy opracować **plan naprawczy**, celem zmiany niepożądanych zachowań.
4. Z rodzicem zastępczym dziecka poddanego krzywdzeniu należy opracować **plan wsparcia małoletniego**, uwzględniający sposoby odizolowania go od źródeł zagrożenia.

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi stanowią Załącznik nr 4 do niniejszej Polityki.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

5. W trakcie rozmów należy upewnić się, że dziecko podejrzewane o krzywdzenie innego dziecka, samo nie jest krzywdzone przez innych – dorosłych i/lub dzieci. W przypadku potwierdzenia takiej okoliczności, należy podjąć interwencję także w przypadku takiego dziecka.
6. W zależności od rodzaju stosowanej przemocy, dyrekcja PCPR i/lub Koordynator ds. Standardów ochrony małoletnich, po uprzednim poinformowaniu rodzica zastępczego oraz jeżeli widzi taką zasadność, rodziców biologicznych, przekazuje informacji nt. zasadności skorzystania ze specjalistycznego wsparcia oferowanego przez PCPR oraz/lub inne jednostki, a o zdarzeniu powiadamia adekwatne instytucje, np. szkołę, sąd rodzinny.
7. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest małoletni w wieku od 13 do 17 lat, a jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
8. Jeżeli osobą podejrzewaną o krzywdzenie dziecka jest osoba powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.
9. Małoletni stosujący lub doświadczający przemocy rówieśniczej są objęci opieką psychologiczno-pedagogiczną na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku.

§ 10

Dokumentowanie zdarzeń krzywdzenia

1. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat, którego jednostka posiada wiedzę, zostaje odnotowany w **ewidencji zdarzeń zagrażających dobru małoletniego**.
2. Ewidencję zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu nadaje się kategorię archiwalną zgodnie z przepisami odrębnymi.
3. Dla każdego zdarzenia podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego zakładana jest imiennateczka z nazwiskiem małoletniego. **Teczke** zakłada i prowadzi Koordynator.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

W **teczce** umieszcza się:

- a. kartę interwencji,
- b. protokół ze spotkania z opiekunem prawnym małoletniego,
- c. notatki z rozmów prowadzonych z osobą pokrzywdzoną, krzywdzącą, świadkami zdarzenia,
- d. protokół z posiedzenia zespołu interwencyjnego,
- e. plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
- f. ocenę efektywności wsparcia,
- g. informację o przekazaniu zawiadomienia o konieczności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”, kopię zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, kopię wniosku o wgląd w sytuację rodziny (w przypadku podjęcia wymienionych działań),
- h. wykaz instytucji oraz danych kontaktowych do instytucji, z którymi nawiązano współpracę w celu wsparcia małoletniego,
- i. inne dokumenty, które w opinii Koordynatora są istotne w kontekście prowadzonej interwencji.

Zasady ochrony wizerunku małoletniego

§ 11

1. PCPR zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Placówka, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci stanowią [Załącznik nr 5](#) do niniejszej *Polityki*.

§ 12

1. Niedozwolone jest umożliwianie przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie PCPR/domu rodziny zastępczej bez pisemnej zgody kierownika, Koordynatora i rodzica zastępczego.
2. Niedopuszczalna jest podanie przedstawicielowi mediów danych osobowych małoletniego oraz danych kontaktowych do prawnego opiekuna dziecka.
3. Wejście przedstawicieli mediów na teren Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku lub na teren domu rodziny zastępczej jest możliwe jedynie za zgodą kierownika PCPR.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

§ 13

1. Przed utrwaleniem wizerunku dziecka należy poinformować zarówno małoletniego, jak i jego opiekuna o tym, gdzie jego wizerunek będzie udostępniony oraz w jakim kontekście będzie wykorzystywany.

Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych

§ 15

1. Osoba odpowiedzialna za dostęp do Internetu na terenie jednostki zapewnia, aby sieć internetowa była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami, instalując i aktualizując odpowiednie, nowoczesne oprogramowanie.
2. Osoba odpowiedzialna za dostęp do Internetu regularnie sprawdza, czy na urządzeniach elektronicznych ze swobodnym dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
3. W przypadku stwierdzenia zagrożenia dla małoletniego w sieci, należy niezwłocznie powiadomić kierownika PCPR.

Monitoring stosowania Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej

§ 16

1. Kierownik PCPR wyznacza **osobę odpowiedzialną za realizację i propagowanie Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej**. Osobą tą jest wyznaczony przez kierownika pracownik.
2. Osoba wskazana w punkcie 1 jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów, prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Osoba odpowiedzialna za realizację i propagowanie Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej przeprowadza wśród personelu, przynajmniej raz na 24 miesiące, **ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów**. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany oraz wskazywać naruszenia Standardów.
4. Na podstawie przeprowadzonej ankiety osoba odpowiedzialna za realizację i propagowanie Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej sporządza **raport z monitoringu**, który następnie przekazuje dyrekcji.
5. Kierownik PCPR na podstawie otrzymanego raportu wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom, małoletnim i opiekunom prawnym.

Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 7 do niniejszej Polityki.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

6. W przypadku zmian prawa, wymagającego ich wdrożenia w dokumencie Polityki, zmiany te dokonywane są przez dyrekcję PCPR oraz osobą odpowiedzialną za realizację Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej.
7. Nowozatrudniony pracownik jest zapoznawany ze Standardami w pierwszym tygodniu swojej pracy, co dokumentowane jest stosownym oświadczeniem potwierdzającym zapoznanie się ze Standardami.
8. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu do stosowania Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej jest kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku, który może wyznaczyć osobę do przygotowania personelu do stosowania przyjętych standardów. Zaleca się, aby w takim przypadku była to osoba wskazana także do dokonywania przeglądu i aktualizacji Standardów.

§ 18

Udostępnianie Polityki Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej

1. Polityka jest jawna dla dzieci, pracowników, opiekunów sprawujących pieczę zastępczą, rodziców biologicznych małoletnich oraz/lub ich opiekunów prawnych.
2. Dokument w pełnej wersji elektronicznej udostępnia się na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku (<http://www.pcpr.rybnik.pl/>), natomiast w wersji pełnej papierowej jest ona do wglądu w jednostce PCPR. Ponadto dokument w wersji skróconej przeznaczony dla wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej umieszcza się w widocznym miejscu, np. na tablicy ogłoszeń oraz w domach rodzin zastępczych. Wersja skrócona zawiera informacje istotne dla małoletnich.

Osoby wskazane do realizacji zapisów Polityki

§ 19

1. Kierownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku

Imię i nazwisko:

Iwa Skuba

nr telefonu:

32 4260033

adres mailowy:

pcpr@pcwiatrybnicki.pl

2. Koordynator ds. Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej

Imię i nazwisko:

Awelina Kozłowska

nr telefonu:

32 4260033

adres mailowy:

pcpr@pcwiatrybnicki.pl

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

3. Osoba odpowiedzialna za Internet:

Imię i nazwisko:

Kevin Bybnar

nr telefonu:

32 4228 300

adres mailowy:

admin@starostwo.rybnik.pl

Przepisy końcowe

§ 20

1. Polityka wchodzi w życie wraz z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla personelu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku, małoletnich przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej i ich opiekunów prawnych, rodziców biologicznych poprzez wysłanie wersji kompletnej każdemu pracownikowi drogą elektroniczną na wskazany adres mailowy, zamieszczenie treści Polityki na stronie internetowej PCPR oraz wywieszenie w widocznym miejscu w PCPR, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla małoletnich.

Dane kontaktowe do miejsc i instytucji udzielających wsparcia w sytuacji krzywdzenia

§ 21

- Numer alarmowy **112**
- Policja **997**
- Pogotowie **999**
- Bezpłatny Telefon Zaufania dla Dzieci Młodzieży **116 111**
- Bezpłatny Ogólnopolski Telefon dla Ofiar Przemocy Domowej
Niebieska Linia **800 120 002**
- Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika
Praw Dziecka **800 12 12 12**
- Bezpłatny Telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie
bezpieczeństwa dzieci **800 199 990**
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku
32 426 00 33 lub **512 180 111**
- Punkt Interwencji Kryzysowej działający w ramach PCPR
w Rybniku **32 426 00 33**

Załącznik nr 1

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu

1. Rekrutacja personelu odbywa się zgodnie z nałożonym obowiązkiem prawnym.
2. Przed dopuszczeniem osoby zatrudnionej do wykonywania obowiązków, jednostka zobowiązana jest do sprawdzenia osoby ubiegającej się o pracę w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym⁷ - Rejestr z dostępem ograniczonym oraz Rejestr osób w stosunku, do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. By móc uzyskać informacje z rejestru z dostępem ograniczonym, konieczne jest uprzednie założenie profilu placówki.

Aby sprawdzić osobę w Rejestrze, placówka potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:

- a. imię i nazwisko,
- b. data urodzenia,
- c. nr PESEL,
- d. nazwisko rodowe,
- e. imię ojca,
- f. imię matki.

Rejestr dostępny jest pod adresem internetowym: <https://rps.ms.gov.pl>

Wydruk z Rejestru należy przechowywać w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.

3. Od kandydata/kandydatki należy pobrać informację z Krajowego Rejestru Karnego o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
4. Jeżeli kandydat/kandydatka posiada obywatelstwo inne niż polskie, wówczas powinna ona przedłużyć osobie rekrutującej informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wskazanych celów.

⁷ Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 152).

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

5. Od kandydata/kandydatki należy także uzyskać oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
6. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie, wraz z oświadczeniem, że nie była prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwu określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściła się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich lub opieką nad nimi.
7. W przypadku braku możliwości przedstawienia wyżej wymienionego zaświadczenia, należy poprosić kandydata/kandydatkę o złożenie oświadczenia o niekaralności oraz o braku toczących się wobec niego/niej postępowań przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych za przestępstwa i inne czyny popełnione przeciwko dzieciom. Odmowa złożenia takiego oświadczenia nie może stanowić przyczyny dla kandydata/kandydatki żadnych negatywnych konsekwencji, w tym być wyłączną podstawą odmowy zatrudnienia.
8. Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: **Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.** Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
9. Raz w roku pracownik odpowiedzialny za monitoring Standardów identyfikuje priorytetowe potrzeby informacyjne i szkoleniowe pracowników, małoletnich oraz opiekunów sprawujących pieczę zastępczą.

Wzór ankiety, która może być przeprowadzona wśród pracowników, wychowanków lub opiekunów sprawujących pieczę zastępczą, dotycząca zapotrzebowania na poszerzenie kompetencji i wiedzy w formie szkoleń stanowi [Załącznik nr 8](#) do niniejszej *Polityki*.

Przykładowy wzór oświadczenia

.....
(miejsowość i data)

Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony nieletnich przed krzywdzeniem

Ja,, posiadający/-a numer PESEL,
oświadczam, że nie byłem/-am skazany/-a za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej
i obyczajności lub przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko
mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałem/-am się z zasadami ochrony dzieci obowiązującymi w placówce
..... (nazwa placówki) w (miejsowość)
i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

.....
(podpis)

Załącznik nr 2

Zasady bezpiecznych relacji personelu Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z małoletnimi

Naczelną zasadą wszelkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy traktują dziecko z szacunkiem, uwzględniając jego godność oraz indywidualne potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy w jakiegokolwiek formie. Pracownicy realizują te cele działając w oparciu o obowiązujące przepisy prawa, przepisy wewnętrzne oraz swoje kompetencje. Zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi obowiązują wszystkich pracowników, współpracowników, wolontariuszy, stażystów, rodziców zastępczych oraz każdą osobę dorosłą mającą kontakt z dziećmi znajdującymi się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku oraz domach rodzin zastępczych, jeżeli kontakt ten odbywa się za zgodą kierownika PCPR.

Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi w placówce obowiązują wszystkich pracowników, opiekunów sprawujących pieczę zastępczą, stażystów i wolontariuszy. Znajomość i zaakceptowanie zasad osoby te potwierdzają podpisaniem oświadczenia.

Relacje personelu placówki

Każdy pracownik jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec pozostałych małoletnich. Każdy pracownik zobowiązany jest działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji swojego zachowania.

Komunikacja z małoletnimi⁸

1. W komunikacji z dziećmi pracownik zobowiązany jest:
 - a) zachować cierpliwość i szacunek,
 - b) słuchać uważnie dziecka i udzielać mu odpowiedzi adekwatnych do jego wieku i danej sytuacji,
 - c) informować dziecko o podejmowanych decyzjach jego dotyczących, biorąc pod uwagę oczekiwania małoletniego,
 - d) szanować prawo dziecka do prywatności; jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe; w sytuacji rozmowy

⁸ W trakcie nadzorowania spotkań małoletnich z rodzicami biologicznymi na terenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku, obowiązkiem pracowników jest kontrolowanie przestrzegania zasad bezpiecznej komunikacji z małoletnimi przez opiekunów/rodziców biologicznych.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

z małoletnim na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych;

- e) zapewniać dzieci, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć opiekunowi sprawującemu pieczę zastępczą i/lub pracownikowi jednostki podczas spotkań na terenie PCPR lub w czasie realizacji wizyt w domach rodzin zastępczych i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

2. Pracownikowi zabrania się:

- a) zawstydzania, upokarzania, lekceważenia i obrażania dziecka oraz podnoszenia głosu na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci,
- b) ujawniania informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci; obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej,
- c) zachowywania się w obecności dziecka w sposób niestosowny; obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

Komunikacja z małoletnimi służąca rozwiązywaniu konfliktów i utrzymywaniu świadomej dyscypliny

- 1. Pracownicy w komunikacji z małoletnim podczas rozwiązywania konfliktów wystrzegają się:
 - a) tzw. stoperów komunikacyjnych: osądzania, krytykowania, wyzywania, rozkazywania, oskarżania, grożenia, odwracania uwagi,
 - b) błędu nadmiernej generalizacji,
 - c) niewłaściwego zrozumienia intencji małoletniego – partnera rozmowy,
 - d) niespójności komunikatu werbalnego z niewerbalnym.
- 2. W procesie rozwiązywania konfliktu pracownik dba o komunikację dającą małoletniemu poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego i psychospołecznego, chroniącą go od poczucia, że rozwiązanie konfliktu jest dla niego krzywdzące i rodzi u dziecka poczucie niesprawiedliwości, zlekceważenia lub odrzucenia.
- 3. Pracownik umiejętnie, w sposób konstruktywny uczestniczy w rozwiązywaniu konfliktów, stosując w zależności od potrzeb różne metody ich rozwiązywania, np. negocjacje, mediacje.
- 4. W sytuacji, w której występują problemy związane z zakłócaniem lub łamaniem zasad funkcjonowania w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku lub domach rodzin zastępczych, pracownicy PCPR oraz opiekunowie sprawujący pieczę zastępczą rozwiązują pojawiające się problemy bezpośrednio po naruszeniu zasad przez małoletnich wykazując empatię oraz przypominają obowiązujące zasady. Metody dyscyplinowania małoletnich są

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

dobierane adekwatnie do ich wieku i poziomu rozwoju oraz nie mogą naruszać godności i nietykalności osobistej małoletnich.

Działania realizowane z małoletnimi

1. Pracownik zobowiązany jest:
 - a) doceniać i szanować wkład małoletnich w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd,
 - b) unikać faworyzowania dzieci.
2. Pracownikowi zabrania się:
 - a) nawiązywania z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, składania mu propozycji o nieodpowiednim charakterze; obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie nieletnim treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę,
 - b) utrwalania wizerunku nieletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych; dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrekcja PCPR nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód oraz samych małoletnich,
 - c) proponowania nieletniemu alkoholu, wyrobów tytoniowych, nielegalnych substancji, jak również używania ich w obecności małoletnich,
 - d) przyjmowania pieniędzy, prezentów od nieletnich i rodziców biologicznych,
 - e) wchodzenia w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców biologicznych, zachowywania się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.

Kontakt fizyczny z małoletnimi

1. Jakiegokolwiek przemocowe działanie wobec małoletniego jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego.
2. Pracownik zobowiązany jest:

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

- a) kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy jego dobrych intencjach, taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie,
 - b) być zawsze przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań,
 - c) zachować szczególną ostrożność wobec dziecka, które doświadczyło nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania; takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi; w takich sytuacjach pracownik powinien reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.
3. Pracownikowi zabrania się:
- a) bicia, szturchania, popychania oraz naruszania integralności fizycznej dziecka w jakikolwiek inny sposób,
 - b) dotykania dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
 - c) angażowania się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
4. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, pracownik zobowiązany jest unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z dzieckiem. W każdej czynności pielęgnacyjnej i higienicznej, związanej z pomaganiem dziecku w ubieraniu się i rozbieraniu, jedzeniu, myciu czy korzystaniu z toalety, w miarę możliwości pracownikowi powinna asystować drugi pracownik lub opiekun.
5. Podczas dłuższych niż jednodniowe wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.
6. Kontakt fizyczny z dzieckiem musi być jawny, nieukrywany, nie może wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli pracownik będzie świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zobowiązany jest zawsze poinformować o tym osobę odpowiedzialną (np. Koordynatora lub kierownika) i/lub postępować zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Kontakty pracownika z małoletnim poza godzinami pracy

1. Co do zasady, kontakt pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie z wychowankami rodzinnej pieczy zastępczej powinien odbywać się tylko w celach mieszczących się w zakresie obowiązków personelu w czasie godzin pracy lub w uzasadnionych przypadkach w czasie wykraczającym poza przyjęte godziny pracy.
2. Pracownikowi PCPR zabrania się zapraszania dzieci do swojego miejsca zamieszkania, spotykania się z nimi poza godzinami pracy; obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi, opiekunami sprawującymi pieczę zastępczą i rodzicami biologicznymi poza godzinami pracy są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy).
4. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i opiekunowie sprawujący pieczę zastępczą lub rodzice biologiczni dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika PCPR) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców.

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik musi być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, a także własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których może on spotkać małoletnich, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta. Jeśli profil pracownika jest publicznie dostępny, to również dzieci i ich rodzice biologiczni mają wgląd w cyfrową aktywność pracownika.
2. Pracownikowi zabrania się nawiązywania kontaktów z dziećmi poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych oraz kontaktowania się z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji.

Załącznik nr 3

Wzór karty interwencji

Imię i nazwisko dziecka			
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)			
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia			
Opis działań podjętych	Data:	Działanie:	
Spotkania z opiekunami dziecka	Data:	Opis spotkania:	
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny	inny rodzaj interwencji (<i>jaki?</i>):
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji			
Wyniki interwencji – działania organów wymiaru sprawiedliwości (jeśli PCPR uzyskało informacje o wynikach działania placówki lub działania opiekunów prawnych)	Data:	Działanie:	

Załącznik nr 4

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi

1. Małoletni mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku. Pracownicy, wolontariusze, opiekunowie sprawujący pieczę zastępczą mają obowiązek chronić dzieci i zapewniać im bezpieczeństwo.
2. Małoletni przebywający w pieczy zastępczej wraz z innymi wychowankami, uznają ich prawo do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, sytuację rodzinną, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmiennost.
3. Zachowanie i postępowanie małoletnich wobec innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych innych, ich prawa do własnego zdania, własnych poglądów i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
4. Małoletni akceptują i szanują siebie nawzajem. Okazują zrozumienie dla trudności i problemów innych.
5. Agresja i przemoc fizyczna lub psychiczna wśród małoletnich nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Małoletni nie powinni stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej lub psychicznej agresji oraz przemocy wobec innych.
6. Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania personel placówki o zaistniałych zagrożeniach.
7. Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, zgłaszając jej przejaw opiekunowi sprawującemu pieczę zastępczą i/lub pracownikowi PCPR.
8. Małoletni przebywający w rodzinnej pieczy zastępczej są zaznajomieni z obowiązującymi procedurami bezpieczeństwa – wiedzą w jaki sposób postąpić w sytuacjach zagrażających bezpośrednio ich bezpieczeństwu lub innych, wiedzą, że zawsze mogą otrzymać pomoc.

Zachowania niedozwolone

1. Niedozwolone jest, aby małoletni stosowani wobec innych osób jakiegokolwiek formy przemocy:
 - a) przemocy fizycznej, np. kopanie, parzenie, duszenie, popychanie, policzkowanie, opluwanie, rzucanie w kogoś przedmiotami;
 - b) przemocy psychicznej, np. wyzywanie, wyśmiewanie, szydzenie, obrażanie, upokarzanie, domaganie się posłuszeństwa;

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

- c) przemocy seksualnej, np. napastowanie seksualne, wymuszanie nieakceptowalnych zachowań seksualnych;
- d) cyberprzemocy, np. wysyłanie, publikowanie obraźliwych wiadomości, publikowania ośmieszających zdjęć i nagrań;
- e) przemocy ekonomicznej, np. niszczenie cudzej własności, kradzież.

Załącznik nr 5

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci

Zasady powstały w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

1. Pracownicy w swoich działaniach kieruje się odpowiedzialnością i rozważą wobec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunku małoletnich.
2. Dzielenie się materiałami zdjęciowymi lub filmowymi służy przede wszystkim celebrowaniu ważnych wydarzeń i sukcesów małoletnich, dokumentowaniu działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci.
3. Małoletni mają prawo zdecydować, czy ich wizerunek zostanie zarejestrowany.
4. Materiały zawierające wizerunek dziecka nie zawierają informacji pozwalających na identyfikację małoletniego z imienia i nazwiska.
5. Informacje wrażliwe na temat małoletnich są ujawniane wyłącznie w określonych sytuacjach i uprawnionym do tego osobom/instytucjom.
6. Zmniejszenie ryzyka kopiowania lub nieostosownego wykorzystania zdjęć/nagrań małoletnich realizowane jest poprzez udostępnianie materiałów graficznych, na których wszystkie dzieci są ubrane, a dokumentowana sytuacja nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca i nie ukazuje go w negatywnym kontekście, a w miarę możliwości na przedstawionym zdjęciu lub nagraniu małoletni nie występują pojedynczo.
7. Wszelkie sytuacje podejrzenia lub problemów dotyczących niewłaściwego rozpowszechniania wizerunków małoletnich należy zgłaszać kierownikowi jednostki Koordynatorowi.

Rejestrowanie wizerunku wychowanków przez osoby trzecie

1. W przypadku chęci publikacji materiałów zawierających wizerunki wychowanków przez przedstawicieli mediów lub inne osoby, każdorazowo wymagana jest zgoda kierownika, koordynatora oraz opiekuna sprawującego pieczę zastępczą.
2. Personelowi jednostki nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów lub osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunków małoletnich, bez uprzedniej zgody kierownika PCPR.
3. Personel PCPR nie kontaktuje się z przedstawicielami mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do opiekunów prawnych wychowanków oraz nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów na temat sytuacji życiowych małoletnich. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik posiada przekonanie o tym, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Załącznik nr 6

Przykładowa ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej

	Tak	Nie
1. Czy zna Pan/i standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej obowiązujące w jednostce, w której jest Pan/i zatrudniona?		
2. Czy zna Pan/i treść dokumentu „Standardy ochrony dzieci w pieczy zastępczej”?		
3. Czy potrafi Pan/i rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wie Pan/i, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło się Panu/i zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach ochrony dzieci w pieczy zastępczej przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowieź opisowa)		
5b. Czy podjął/ęła Pan/i jakieś działania? Jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowieź opisowa)		
6. Czy ma Pan/i jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony dzieci w pieczy zastępczej? (odpowieź opisowa)		

STANDARDY OCHRONY DZIECI W PIECZY ZASTĘPCZEJ

Załącznik nr 7

Przykładowa tabela z identyfikacją priorytetowych potrzeb informacyjnych i szkoleniowych dla pracowników

Dziedzina	Osoby objęte szkoleniem (np. rodzice biologiczni, psycholog, opiekunowie, małoletni)	Preferowany sposób odbycia szkolenia (np. szkolenie wewnętrzne, e-learning, szkolenie prowadzone przez specjalistów zewn.)	Priorytet wysoki=3, średni=2, niski=1	Zasoby/ koszty
Podstawowa wiedza dotycząca praw dzieci oraz ochrony dzieci przed przemocą i wykorzystaniem				
Polityka ochrony dzieci i procedury				
Identyfikacja ryzyka krzywdzenia				
Dostępne formy i sposoby pomocy dzieciom krzywdzonym				
Zagrożenia dzieci w Internecie, cyberprzemoc				
Wychowanie bez przemocy, NVC				
Narzędzia edukacji dzieci				
Przemoc rówieśnicza				

